

— příklady dobré praxe v tématu —

ŠPP

Zpracovala: Mgr. et Bc. Nikola Čechová, školní psycholožka
4. konference primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (19. 6. 2025)

“Škola je jako ekosystém - všechno v něm spolu souvisí a ovlivňuje se navzájem. Jde o živý mechanismus, který se neustále proměňuje...”

Naše škola

- cca 440 žáků, 19 tříd
- přes 30 učitelů a 20 asistentů pedagoga, cca 14 správních zaměstnanců
- PO2 - 32 žáků, PO3 - 49 žáků, PO4 - 3 žáci (tzn. cca 36% z žáků má PO2-4)
- vedení - ředitelka + 2 zástupci
- ŠPP
  - výchovný poradce
  - školní metodik prevence
  - školní psycholog
- financování - nesystemové?
  - OP JAK 2
  - granty (např. Plzeňský kraj)
  - projekty (např. Pomáháme školám k úspěchu)
  - skrze podpůrná opatření

Vize - cíle - nastavení školy

VEDENÍ ŠKOLY

- udává směr, definuje vizi a vytváří bezpečný rámec
- je otevřené spolupráci, naslouchá a podporuje
- vnímá ŠPP jako partnera – s důvěrou i odpovědností

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVIŠTĚ (ŠPP)

- tým s ochotou hledat řešení, jede na své silné stránky
- přináší konstruktivní ladění a orientaci ve složitých situacích
- poskytuje metodickou, odbornou i lidskou podporu

TŘÍDNÍ UČITEL

- je nositelem prevence - vnímá klima ve třídě a pečuje o něj
- propojuje žáky, rodiče - sbíhají se k němu informace, s těmi dále kriticky zachází
- zná školní systém podpory a kooperuje se ŠPP/vedením

DÍTĚ

- rozpozná své emoce a potřeby - a umělo o nich komunikovat
- učí se zvládat stres, vztahy i učení
- ví, že není na problémy samo - umí si říct o pomoc

RODIČE

- spolupracující - věří, že cílem je společné dobro dítěte
- hledá s námi cesty, i když není hned řešení
- přijímá svou odpovědnost a komunikuje své potřeby

ŠPP - role a kapacity

- Výchovný poradce
  - komunikace s PPP/SPC
  - celá administrativa kolem PO
  - podpora v rámci profesního rozhodování žáků (příhlášky, informace)
  - zaměření: práce s PO, administrativa + komunikace PPP/SPC
- Metodik prevence
  - MPP, KP
  - plán akcí prim. prevence do tříd + organizace
  - konzultace pro děti (dle potřeby)
  - zaměření: výchovné problémy, rizikové chování dětí, prevence, komunikace SVP, OSPOD
- Školní psycholog
  - vedení ŠPP + cíle a vize prevence na škole
  - individuální práce s dětmi (+ konzultace pro rodiče) - na základě poptávky
  - pravidelně: zápisy+první třídy screening; adaptáky 6.třídy; konzultace k profesnímu rozhodování 8./9. třídy
  - zaměření: složitější situace, psych. diagnostika, potřeba individuální práce

orientace na problém

"Ale..."

orientace na řešení

"Aha!"

Všichni - řešení krizových situací/intervence (dle kapacit v týmu); metodická podpora učitelů (monitoringy a tematická sdílení), kooperace v ŠPP; úzká spolupráce s vedením.

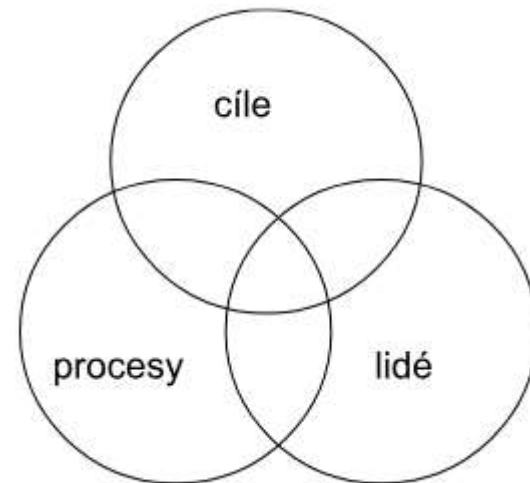
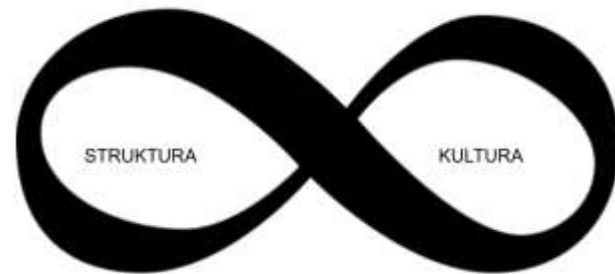
ŠPP - schůzky společně s vedením; další setkávání členů ŠPP je nad konkrétními úkoly dle potřeby.

Myšlenky, které nám pomáhají...

Tři předpoklady zapojení jednotlivce:

- **orientace** - jedinec ví co, jak, kdo - cíle, procesy, role
- **habilitace** - jedinec má jak, disponuje schopnostmi, znalostmi, dovednostmi
- **motivace** - jedinec ví proč, dává mu to smysl

autor Jiří Plamínek: <https://www.jiriplaminek.cz/>

"Role bez osobnosti je prázdná, ale osobnost bez role je neefektivní" John Adair

Dokument ke schůzkám ŠPP + vedení

1. Rizikové chování - se zápisem, kdo řeší/řešil situaci + kdo tam je za ŠPP/vedení - osvědčilo se 2 osoby (TU+ŠPP/vedení), dále eskalace dle potřeby a povahy problému
  - a. nutné probrat
  - b. pro informaci
2. Plán aktivit + akce
  - a. plán aktivit por třídy - dle MPP/u nás MP používá navíc tabulku třídy/měsíce
  - b. monitoring
  - c. další akce + info o jejich kvalitě, průběhu
3. Vzdělávací akce - ŠPP - sdílení informací ze vzdělávání, literatury atd.
4. Další - co je potřeba a nespadá do výše uvedeného
5. Úkoly - tabulka: zadání úkolu, řešitele, termín, poznámku a stav

ŠPP a učitelé

- **(třídní) učitelé = klíčoví aktéři směrem k dětem i rodičům**
- **Monitoring situací ve třídách** - schůzka 1x měsíčně, včasný záchyt rizikových jevů
  - 1. stupeň - střídá se mapování situace a rizikového chování (všichni, 5 min/třída) a sdílení dobré praxe v oblasti preventivních témat (1-3,4-5 nebo paralelky)
  - 2. stupeň - 5 minut na třídu info co se řeší, co se událo a co se daří - skvělé na předání informací či vyzjištění od kolegů
- **Podpora učitelů dle potřeby** - vytváření bezpečného prostředí
  - jednání se ZZ (+ zápisy)
  - podpůrný rozhovor s dítětem/děťmi
  - šetření (krizových) situací
  - seberozvoj v rámci prevence, role třídního atd. (pravidelné sdílení)
  - plánování vzdělávání učitelů v oblasti prevence...

ŠPP a děti ve škole

- akce (představení v prvních třídách, adaptáky, programy prim. prevence, výlety, akce školního parlamentu...)
- kolečka na začátku roku a náslechy - děti nás znají, alespoň od vidění
- "pokec" na chodbě, na obědě
- leták - kontakty, jasná cesta jak se k nám dostat
- nástěnka o duševní pohodě ve škole
- schránka důvěry
- třídní učitelé - prostředníci informací

Dlouhodobá práce na klimatu školy

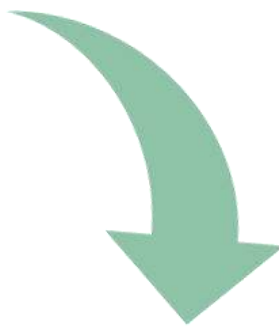
- MPP + cíle
  - program SEPA - vyhovuje nám, z našeho pohledu efektivní
  - širší ukotvení principů, ze kterých vycházíme máme sepsané v sólo dokumentu, je to spíše pro utřídění našich interních myšlekem
  - cíle - realistické cíle vždy na daný školní rok; střednědobé a dlouhodobé cíle vychází z vize školy (komunikováno s vedením); aby byly funkční, musí vycházet z potřeb školy
- Monitoring
- ŠPP procesy
  - vyvíjí se, snažíme se v tom zlepšovat - zásadní je učit se ze zkušenosti
- Ředitel/vedení
  - podpůrné a otevřené prostředí
  - nositel finálních rozhodnutí - ŠPP připravuje jasné a utříděné informace
- Prezentace a komunikace ŠPP směrem ven
  - zatím skrz konkrétní akce, činný =D
  - potřeba inovace informací na webu + aktuálně realizováno hlavně skrze třídní učitele

Intervence

- Krizové plány školy
  - používáme [krizové plány od PPP](#) adaptované na naše prostředí
  - systém priorit
  - nutné pravidelně připomínat, komunikovat s učiteli

zápis = dysfunkční

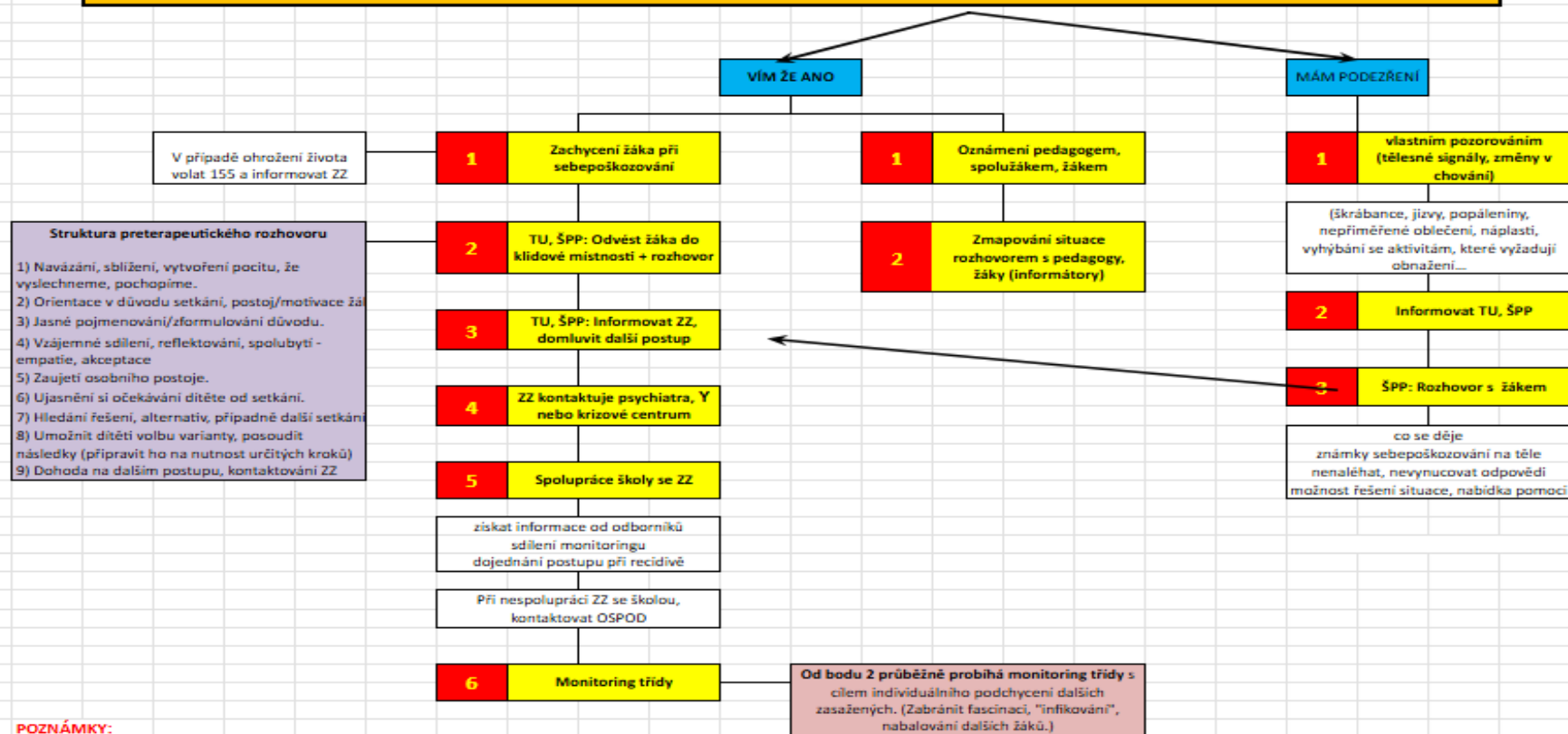
✘ byrokracie

zápis = pomocník v plánování

✓ a realizaci cílů i kroků

Krizový plán při zjištění sebepoškození žáka

POZNÁMKY:

Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:

psychiatri, psycholog, PPP, SVP, Diakonie západ - krizové centrum, P-Cen

Co je psáno, to je dáno...

- Zápisy z jednání/mapování situací
  - každá schůzka s rodičem či šetření situace s dětmi má zápis
    - Řešitel situace + odpovědná osoba za ŠPP/vedení
    - (pro nás jako školu v komentáři - **interní cíle**)
    - Popis situace
    - Závěry, přijatá opatření
    - Revize stavu - kdo, kdy a jak ji zajistí
  - na Google disku má každá třída svojí složku (vidí TU+AP+ŠPP+vedení)
    - vzory
    - finální naskenované dokumenty s podpisem
  - komunikace se ZZ telefonicky (např. o závěrech) - vyžaduje shrnutí emailem/Školou online - efektivní je si připravit kostru v bodech, doplnit během rozhovoru a následně poslat jako shrnutí

Práce s prioritami

● 1 Priorit = Okamžitá reakce:

NNL ve škole, násilí, šikana, kyberšikana, sebevražedné jednání/myšlenky, afekt, vandalismus, zbraně ve škole...

2 Priorita = Rychlé řešení:

Poruchy příjmu, podezření na CAN, krádeže, sebepoškozování, poruchy příjmu potravy, záškoláctví, extremismus...

3 Priorita = Koordinované řešení:

Následné řešení KI, dlouhodobé potíže, opakované případy bez akutního rizika...

Není nutné každou situaci hned vyřešit, je nutné ji řešit - tedy vyhodnotit a následně komunikovat...

● PRIORITA 1 – Okamžitá reakce

- Typ reakce: Bezodkladné jednání v řádu minut. Jde o situace, které mohou přímo ohrozit život, zdraví nebo bezpečnost osob...
- Zásah musí být okamžitý – zastavení ohrožení, zajištění bezpečí, přivolání pomoci, informování vedení.

Typické situace:

- Užívání, nález nebo podezření na návykovou látku (drogy, alkohol, kouření)
- Násilí na dítěti (fyzické, psychické, sexuální)
- Šikana žáka nebo učitele
- Kyberšikana s akutním dopadem (záchyt důkazů)
- Sebevražedné chování nebo úmrtí ve škole
- Vandalismus ohrožující bezpečnost
- Afektivní výbuch žáka (ztráta kontroly, agrese)

PRIORITA 2 – Rychlé řešení v den zjištění

Typ reakce:

- Rychlá intervence v rámci téhož dne. Situace neohrožují život přímo, ale mohou se zhoršit, pokud nebudou řešeny včas.
- Důležité je neodkládat řešení – domluva na krocích řešení s ŠPP či vedením v rámci daného dne, případně ihned jak to kapacita dovolí...ideálně dřív, než žák odejde domů.

Typické situace:

- Podezření na poruchy příjmu potravy (např. anorexie, bulimie)
- Podezření na domácí násilí (CAN), zneužívání
- Krádeže mezi žáky
- Skryté nebo pravé záškoláctví
- Extrémismus, xenofobie, rasismus (dle projevu)
- Sebeпоškozování (bez akutního zranění, ale s psychologickým rizikem)
- Deklarace sebevražedných myšlenek

PRIORITA 3 – Koordinované řešení

Typ reakce:

- Systémové a plánované řešení bez časového tlaku. Situace nevyžadují okamžitý zásah, ale je třeba je dlouhodobě sledovat, dokumentovat a postupně řešit ve spolupráci se ŠPP. Nutné naplánovat kroky postupu, časové ukotvení a určit primárního řešitele situace.
- Vhodné pro případy, které jsou opakované, latentní nebo komplikované, ale aktuálně bez přímého ohrožení.
- Eskalační postupy

Typické situace:

- Opakované nebo chronické porušování pravidel
- Dlouhodobé problémy ve vztazích mezi žáky nebo mezi žákem a učitelem
- Následné dořešení již zažehnané krizové situace (komunikace s třídou, rodiči, pedagogickým sborem)
- Monitoring žáků s rizikovým chováním

Příklady

- žákyně se o přestávce učitelce přírodopisu, ke které má důvěru, že prožívá těžké období a někdy si ubližuje
- rodič pošle TU rozzuřený email, že je jeho dítě "šikanované", uvede, že na syna byl spolužák zase hrubý a nadával mu
- žák má problematické chování, "na kontě" několik výchovných opatření (včetně ředitelských důtek) za napadení spolužáka, soustavné porušování školního řádu, vulgarismy, nerespektování hranic...

Komunikační kanály a procesy

- Google disk - úložiště, sdílené složky
- Složka ŠPP (vidí jen ŠPP+vedení); složka každé třídy (vidí i konkrétní TU/AP)
- Sdílený dokument ke schůzkám ŠPP - vždy na 14 denní interval mezi setkáním
- Setkání ŠPP + zástupce z vedení (nepřítomní zapíšíu předem + čtou zápis), možné se připojit online
- Monitoringy situace ve třídách 1x měsíčně
- Společné sdílení či vzdělávání v tématech prevence - cca 2-4x ročně (interní příprava)
- pracovní email - pro komunikaci s kolegy
- Škola Online/pracovní email - pro komunikaci s rodiči

Co se nám osvědčuje a můžeme doporučit:

- vytvářet dětem i učitelům podpůrné prostředí - poslouchat potřeby
- investovat energii do dlouhodobě udržitelných řešení
- práce s prioritami a časem, transparentnost
- práce s kapacitou a vlastními hranicemi - odpovědnost každého z nás
- zastupitelnost a delegování úkolů
- komunikovat své potřeby

Co se nám osvědčuje a můžeme doporučit:

- existence eskalačních postupů + spolupráce s dalšími organizacemi
- zápisy z jednání všeho druhu
- monitoringy - dění ve třídách pravidelně (být v obraze)
- schůzky ŠPP + vedení pravidelně, ale efektivně (s tím se pojí jasné role, komunikační kanály, procesy)
- úkoly mají své řešitele - konkrétní práce s odpovědností, minimalizace "rozptýlené odpovědnosti"
- sdílení odborných poznatků v rámci ŠPP i školy, seberozvoj

“Chceš-li pomáhat, musíš být v pohodě.”

Přílohy

Vzory našich dokumentů:

- Monitoring . stupeň + ročníkové sdílení
- Monitoring 2. stupeň
- Vzor pro záznam z šetření krizové situace
- Vzor záznam schůzky ŠPP+vedení

Přílohy předány organizátorům konference a mohou je nasdílet (pdf formát).